

M. A. Akşit Koleksiyonundan

Prematüre Bebek Konuşur ama bizim anladığımız şekilde değil, otistik gibi mi? *

*Hatice KARAGÖZ**, M. Arif AKŞİT***, Mehmet
KUŞKU****, Gülseren OKTAY******

**Eskişehir Acıbadem Hast. Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi çalışmasıdır*

***Psikolog, Acıbadem Hastanesi, Eskişehir*

****Prof. Dr. Pediatri, Neonatoloji ve Ped. Genetik Uzmanı, Acıbadem Hast., Eskişehir*

*****Uzman Dr. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Acıbadem Hastanesi, Eskişehir*

******Hemşire, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi Sorumlu Hemşiresi, Acıbadem*

Dil ve Konuşma ve Davranışlar konusunda Psikolog ile karşılıklı yaptığımız konuşmanın bir dökümünü sunmaktayız. Katkıları ile daha ileri boyuta taşınabilecek bir irdeleme olacağı inancındayız.

Sizin konuşmanızı ben anlamayabilirim. Almanca ile İngilizce gramatikal olarak benzer ise de kelime olarak farklı yapıdadırlar. Televizyon kelimesi “Fern-sehen/Penceren bakan” gibi özel anlamıdır. Bu açıdan konuşmayı anlamak için lügat gerekli olmaktadır. Bunun gibi, prematürel de bizim şekilde konuşmamaktadırlar, ifadeler ve vücut dili ön plana çıkmaktadır.

Bir fıkra ile özetlersek; anne arkadaşına sormuş, “suyun bebek için sıcak veya soğuk olduğunu nasıl anlarsın?” Arkadaşı da “suya sokunca mor gibi olursa soğuk, kıpkırmızı olursa da sıcak demektir” diye yanıtlamış. Zamanımızda dereceler olmasına karşın, anne dirseği ile bakması daha net sonuca varacağı anlamındadır.

Özet

Prematüre Bebek Konuşur ama bizim anladığımız şekilde değil, otistik gibi mi?

Amaç: Prematüre ile konuşmanın olmayacağı peşin hükmü yerine, birbirimiz ile konuşurken, ne kadar etkin, verimli ve gerçek iletişim kurabildiğimiz sorgulanmalıdır. Bir sevgi dilinin anlaşılması ancak sevmeyen olursa olasıdır. Bu açıdan prematüreldeki iletişimin boyutu konusu irdelenmektedir.

Dayanaklar/Kaynaklar: Otizm ve otistik çocuklardaki iletişim bilgileri ele alınarak, otistik bebek ile prematüre bebek yer değiştirilerek konuya yaklaşım yapılmıştır.

Genel Yaklaşım: Otistik bebeğe yaklaşım ve iletişim ile boyut incelenmiştir.

Yaklaşım: İletişimin ipuçları, prematüre ile iletişim kurmak özeldir kavramı, konuşma olmadan iletişim, davranışın amaçlı olarak tekrarlanması, *Hanen Programı* temelinde, prematürelere destekleme, nasıl ve neden iletişim ve iletişimi engelleyen durumlar irdelenmektedir.

Sonuç: Tüm değerlendirmeler, sevgi, işlemleri severek yapmak konusunda bütünleşmekte ve bilimi sevgi yaklaşımı ile yapmanın önemi belirtilmektedir.

Yorum: Sevgi en önemli iletişimdir, iletişim yöntemidir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, sevgi ve prematüre bebekler

Outline

Preterm babies have a communication with us, so, like autism infants?

AIM: Not to a strict predict as preterm will not be contact with us, we must consider, how much we can understand even ourselves, even at brief communication? Thus, the communication with love is simple but quite sure to be accepted, not even full of hatred. The perspectives of communication are discussed at preterm infant babies.

Grounding Aspects: Autism and autistic infants, children are taken as an example, replace the word autism to preterm infants and discussed as from Neonatology perspective.

Introduction: The autistic communication methods and types are discussed as preterm infants.

Notions: The keys of communication, sole and unique for preterm, nonverbal communication, repeating the behavior, attitudes and acts, *Hanen Program* adapted to preterm, supporting acts, why and how concept, the restrictions of the communications are discussed at this Unit.

Conclusion: Love aspect, and love considerations are the utmost important for communication and way of doing

Key Words: Communication, love and preterm infants

Giriş

Prematüre ile konuşmak

Konuşma özürülü olanlar ile konuşma tedavisi nasıl yapılmaktadır? Çocuklar ile konuşma yolu ile iletişim sağlanmadığına göre, çocuk bazı şeyleri anlamakta, kavramakta ama ifade edememektedir. Bu açıdan öncelikle çocuğun yerine kendimizi koyarak, empati yaparak, çocuk ne demek istemektedir diye düşünerek sonuca gitmekteyiz.

Bunun çeşitli nedeni olabilmektedir. Bireyler bu nedene göre davranmaktadırlar. Birkaç örnek verebiliriz.

- Bir otistik çocuk elini kullanmamakta ise, ona küp, kare veya yuvarlağın yerine oturması nasıl sağlanabilecektir. Çocuk bir bakış ile görüp, sizin işaret ettiğiniz yere koymak için eşyayı işaret edebilir. Ama siz algıda değilseniz, bilemedi yorumu yapabilirsiniz. Şu diye işaret ediyordur ve siz şu diye belirttiğini anlamaz, anlamsız bir harekette bulunuyor diyebilirsiniz. Bu kadar hızlı cevap vereceğini sanmak düşünmeden yaptı diye yorumlayabilirsiniz.
- Bazı çocuğun çıkardığı sesleri anlayamadığımız için, bir ses çıkaran, bilgisayarlı bir makine ile anlaşma sağlanabilir. Çocuk butona basar ve evet istiyorum cevabı gelir,

diğer butona basıyorsa hayır istemiyorum sesi gelebilir. Anamadığınız için çocukta oluşan reaksiyon sizi şaşırtmamalıdır. Biz de hayır dememize karşın, devamlı çay sunan bir kişiye hiddetlenip, hayır istemediğimi söyledim ya, gibi yaklaşım yapabilirsiniz?

Prematüreyi Anlamak

İnsan temel olarak bir varlığı, cismi anlamak için o cisim/varlık hakkında bilgi sahibi olması gerekir. Bir bitkinin sorunu incelediğiniz yaprak, gövde ve meyvesi ile anlaşılabilir. Yapraktaki leke, mineral eksikliği olduğu gibi bir mantar sorunu da olabilir.

Örneğin; papatyam, *Bellis perennis* türünde, yaprakta bir sarı küf noktaları gördüm. Gösterdim bilemediler ve verdikleri kükürt gibi ilaçlardan da fayda görmedim. Daha sonra ise internet takibinde bir yıl sonra bunun *Pucinia* küfüne bağlı olduğunu öğrendim ve insana faydalı olabilen ilaçların yararlı olabileceğini belirtiyordu. Bu ilacı Datça'da buldum, Eskişehir'de yok idi ve uygulama ile sonuç alabildim. Daha önce tüm papatyalar yok oluyordu, tüm bitkiyi öldürüyordu. Şimdi ilacı verince sonuç altına biliniyor.

Bunun Brezilya'dan geldiği ve soğanlara, arpalara geniş tahribat yaptığı öğrendim. Bu nedenle algılamak için önce bilgi sahibi olmak gereklidir

Prematüreyi anlamak o kadar zor değil denebilir. Mutluluk veya sıkıntı halini kavramak ve anlamak gereklidir. Mor ve oksijensiz yaptığı hareketler ile, pembe ve doğal davranışları karıştırılmamalıdır.

Otizm Temelinde İletişim Sağlamak

Bir parametreyi otistik olarak ele alırsak, otistik bebeklerle iletişim sağlama modelini prematürelere uyarlırsak ne olabilir sorusunun cevabı aşağıda aranmaya çalışılmaktadır. Otistik çocuklar için yazılmış olanlar, sanki prematürelere için yazılmış gibi ele alınacaktır.

1) [Communicating - NAS - The National Autistic Society](#)

www.autism.org.uk › About autism › Communication

Prematüre bebeklerle iletişim kurulabilmesi için, özel boyut, prematüreyi anlamak ve iletişimin değişik boyutu ve iletişimin gelişimi ve desteklenmesi ile iletişim ile beceri kazanması, beslenme boyutu irdelenecektir. Kaynak metni otizm yerine prematüreyi koyarak yapılmaktadır.

İletişimin İpuçları

- Sizi dinlemeyecek ve algılamayacaktır, ama ses tonunuz ve sesinizi tanıma olanağı (intrauterin döneminden) olduğu ve ses tonu ile mutlu olabileceği unutulmamalıdır.
- Onunla konuştuğunuzu algılamalı, dokunmak, okşamak etkin olabilmektedir. Sevgi dolu olması önemlidir. Yap, et gibi bu mamayı almalsın şeklinde olmamalıdır. Müzik yerine konuşma, hatta radyoda bayan spikerin haber sunmasının daha iyi netice verdiği tarafımızdan gözlenmiştir.

- Dikkatinizi bebek üzerine toplayın, başka işle uğraşırken konuşma değil, bizzat bebeğe karşı konuşmalısınız. Radyo portatif ve bebeğe doğru olmalıdır. Odada genel hoparlör konuşması olmamalıdır.
- Eli ile oynayın, karnı ile yumuşak hareketler yapın, bağırsaklarını çalıştırmaya çalışın, ancak eliniz elbet sıcak olmalıdır ve yumuşak fizyolojik harekete uygun olmalıdır.
- Etrafta çok ses ve hareket olabilir, ancak size odaklanması için, ışık/fototerapiyi kapatın. Eliniz açık kuvözden değil, kapalı olandan, sesi minimal iken yapmalısınız.
- Çok konuşma değil, *güzelim, bebeğim, yavrum bu mamayı beğendin mi, tadı nasıl gibi* yaptığınız işe odaklı olarak konuşun. Bu hem sizin hareketinizi yumuşatır hem de davranış ile ilinti kurulmuş olmaktadır. Pavlov köpeklerini, şartlanmayı unutmayın.
- Devamlı konuşma yerine, işlevle birlikte konuşup, susmalısınız. Monitör uyarısı gibi devamlı değil, farklı zamanlama içinde olmalıdır.
- Çok fazla konu değil, sadece yaptığınız işe odaklanın. *Bak güzelim şimdi serum/mayı takacağım, acıtılamaya çalışacağım, ama senin iyiliğin için gibi* tek bir konu olmalıdır.
- Sevgi sadece konuşma değil, dokunma ile olmalı, sadece hafif eli, ön kolu tutulması, hafif sıkılması ve karnına elin konması bile yeterli olabilmektedir.
- Gürültü varken yapmayın, gürültüyü kapatın öyle yapın. Monitör eliniz dokunurken, kapalı kalması, daha doğruyu uyarının sessiz olması daha uygundur.
- Karnını okşarken, hemen bağırsak hareketi olacağı gibi bir beklenti içinde olmayın, sabır ötesi, netice için değil, sevmek için o hareketi yaptığınızı unutmayın. Hareketleri sevmek için yapın, bir işlev için değil.
- Bir bebeğe *artık daha rahat nefes alabiliyor musun, bu monitör uyarı sana daha mı uygun geldi*, şeklinde sorular, temelde bebek için değil, sizin için önemlidir ama bu sizi yönlendirici olacaktır. Sessiz değil, konuşarak düşünün, ama endişeli değil, yumuşak, tatlı konuşun.
- Yaptığınız iletişimin bir inceleme, muayene ve bebeğin algılanması için gerekli olduğunu kavrayın. Respiratuvar Distress empati yapın, sizde zor soluk alıp verin ve bebeğin sıkıntısını kavrama ile ona yardımın önemini algılayın.
- Ağrı ve monitörle boğuşan bebeğe empati yaptığınızda ona anestezi vermeniz ile daha rahat ettiğini göreceksiniz.
- İşinizi hemşire değil, anne gibi yapın ama anne olmayın, çünkü anne eyleminde acımak, sempati vardır ve sizi işinizi yapmaktan alıkoyabilir.
- Zamanlama, ilaç zamanı ve beslenme, elbet belirli bir süreç içinde ve belirli zamanda yapılmalıdır ama bebeğe göre uyarılama yapmalısınız. Biraz onun açısından bakın. Midede rezidü varken, biraz sonra besleyin ama rezidüyü de geri verin, tercihinizi o yönde kullanın.
- Hiçbir şey zorla yapılamaz, sizin yiyemeyeceğinizi vermeyin, biraz da onun tadına bakın, ama anne sütü hariç elbette. Bazı sindirim için ilaç olan enzimleri ağzıma aldım, dilimi sindirir gibi oldu ve ben bunu nasıl bebeğe verebilirdim gibi düşündüm.
- Bazen tatlı şekilde okşamak, yüzünü sevmek, birçok kelimeden daha iyi olacaktır. Değişik semboller kullanın, her seferinde farklı ve bebeğe özgü olun, başını okşayın, ayağını sevin, masaj yapın gibi.

- Çekmesi ile istemediği şeklinde düşünmeyin, eliniz soğuk olabilir. Sevmeye karşı olan olamaz. Ama karnında NEK bulgusu var ise, bağırsaklar sorunlu demektir ve siz ona göre yaklaşın, bağırsak gerilmeye hassas olduğu için sıkıştırmayın sakın.
- Her ilaç bir zehirdir ama fayda için verilmektedir ki bu sizin sıkı izlem ve etkinliğine bakmanızı gerekli kılar. Sık kaka çıkıyor diye kabızlık yapan vermek değil, sindirimi sağlamak gerektiğini unutmayın.
- Kabul edilebilir veya kabul edilemezi kendinize göre değil, bebeğe göre, ona bakarak karar verin, gerçekten bakarak karar verin, gönül, vicdanın harekete geçmesinden korkmayın.
- Zarar belirgin ve somuttur, saptanması olasıdır. Bu nedenle fayda olasılığı olandan zarar oluşacak diye vazgeçmeyin, ama izleyin, tedbir alın, korunun.

Prematüre ile iletişim kurmak özeldir

- Konuşma olmayacağı sanılır, ama bebeğin hareketi, agulaması bir konuşma eylemini gösterir. Ayrıca sessiz olan konuşması da ancak anlayan, algılayabilen için geçerli olabilir.

• Konuşma olmayan iletişim

- Hareketleri: Yenidoğan refleksleri prematüre ve matür bebeklerde farklıdır. Bu açıdan reflekslerdeki gelişim ve buna göre hareketler, beyin işlevi yanında, beyin gelişimi içinde bir anlam taşımaktadır. Moro refleksindeki değişimi algılayan bir hemşirenin sevincini görmelisiniz. Prematürede bir hareket bile sağlık elemanı ve aileye büyük sevinç oluşturur, tersi, sıkıntı ve havale ise ters etkileşimin kaynağıdır. Hemşire bu durumda, derhal videoya alıp, bu hareketlerin tanımlanması ve tanısının konulması için etkin yaklaşım yapmalıdır.
- Ağlama: Prematüre ağlamaz, doğumda bile tam ağlamadığı için akciğerini açamamaktadır. Bu açıdan onun nefesinde, ağlama boyutu bile bir özlem olmaktadır. Akciğer açma masajları, ağlamanın modellemesidir.
- Emme: Prematürelere meme tutması, emmesi ve bunu istekle yapması çok önemli bir kazanç olmaktadır. Anne memesini boşaltmasa bile ten, tene temas olması ve Kanguru metodu olarak memeyi ağızına alması da önemli bir kazanç olmaktadır.
- Yutkunma: Meme tutma, emme ve yutkunma bile farklı yapıda olup, hemşirelerin bunu algılaması ve izlemde farkındalık ile mutlu olması kaçınılmaz bir boyuttur.
- Elini tutma, avuçlama: Parmağınızı avuç içine alınca bir refleks olarak tutma oluşur ki bu patolojik beyin zorlaması mı yoksa bir refleks midir, sorgusu önemlidir. Annelerin parmağını tutması, anneler açısından önemli bir veri iken, bebek için de önemsiz denilebilir mi? Tereddüdüm bile yok.
- Bakma: Prematüre, bebekler kare yerine, yuvarlak objeye ve yüze bakma ile diğer şekle bakarken seçici olmaktadır. Bu açıdan ilk önce ışık gibi, hayalet gibi görebilirler ama, bunu anne açısından irdeleyin. Bebeğim bana baktı algısı elbet ölçülemeyecek bir değerdir.
- İletişimin çift taraflı olduğu önemsenmelidir. Bebek algılamasa bile, anne, aile, hemşire nasıl algılamaktadır. Sevgi oluşturan her iletişim önemli ve bebeğe de katkısı olacağı, endojen hormonların (serotonin dopamin, oksitosin ve endorfin gibi) salınacağı unutulmamalıdır.

- **Davranışın Tekrarlanması**

- Echolalia (Tekrarlanan Hareketler): Sizin belirli aralar ile akciğer masajı için sırtında pat, pat solunum tedavisini prematür bebek beklemediği, istemediği düşünülebilir mi? Birçok hemşire bebeklerin, özellikle prematürelere bazı davranışları beklediğini, istekleri ve arzu ettiklerini belirtmektedirler. Besledikten sonra yüz üstü yatırmak gibi davranış sıklıkla arzu edilen olduğu ifade edilmektedir. Bu yaklaşımın anlamlı davranışlar olduğu düşünülmelidir.
- Davranışlarda Değişim: Prematürenin olgunlaşması, gelişmesi açısından en önemli boyut, davranışında gebelik haftasına göre oluşan değişimdir.
- Anneyi Tanıması: Anne dışındaki kişi yerine anneyi tanıması aile açısından çok önemli bir boyuttur. Bu açıdan emzirme denemeleri, annenin servise ilk günde gelip, bebeği kabullenmesi açısından önemlidir. 9 gün hiç bebeğe bakmaya gelmeyen, daha sonra da ayrılmayan anneleri biliriz. Zorlama olmamalı ama anne anlayışla karşılanmalıdır.
- Aile Davranışlarında Değişim: Prematüre bebeği olan aileler birbirlerini suçlamaları ve daha sonra da sağlık elemanlarını suçlamaları, onlardan Tanrı işlevi istemeleri beklenebilir. Bu boyuttan sıyrılmaları ve bebeklerine odaklanmaları ile, aile arasındaki bağ daha kuvvetli olabilmektedir. Prematüre ailelerde, anne ve baba arasında, kavgaya varan, birbirlerini suçlama ile oluşan geçimsizlik oranı Batı Ülkelerinde 2/3 tahmin edilirken, bu Ülkemizde tam tersi, geçim boyutunu arttırıcı, ilişkilerde zamk gibi yapıstırıcı da olabilmektedir.

- **Hanen Programı Prematürelere için uyarlanırsa**

- Kendi ajandası zamanı: Her bebek kendi gelişimine göre olmalıdır, sizin yaptıklarınız elbet prematüreye göre uyarlanmalıdır.
- Talep etme zamanı: Bebekler artık acıktıkları, kaka yapmak istediklerini hareketler ve kıpırdamaları ile belirtebilir olmaktadır.
- Erken iletişim, ağlama: Bebeklerin ağlaması, kendi istekleri açısından en önemli boyutlardandır. Hemşireler ise ağlamadan önce bunu algılayıp, veremedikleri için üzülürler.
- Partnerlik zamanı: Bebek ile anne artık hemşirenin yardımı bekler ve ister olmaktadır. Anne bebeğim ne demek istiyor ne yapayım demeye başlamıştır. Eğitimi için bir sürece gereksinimi vardır.

- **Destekleme**

- Bilimsel Esaslar Geçerli Kılınmalıdır: Birçok bilim ötesi öneriler, bilgiler olabilir ama, temel olan bebeğe uygun, özellikle A Grubu yaklaşım yapılmalıdır. Alternatifler de bilim içinde olmalıdır.
- Bebek devamlı gelişim ve değişim içindedir: Bebekler devamlı gelişim içinde oldukları için gereksinimleri de elbet farklı olacaktır. Bilim, her bebeğe göre gelişimin olacağını, sabırla izlenmesini ifade eder.
- Bebeğe göre uyarılma: Bebeğe göre uyarılma yapılmalıdır. Bebeğin rahat edeceği pozisyon, sanki in-utero gibi havlular ile sıkı tutulması, üstünün şeffaf nem ve ısı koruyucu örtü ile örtülmesi gibi durumlar bebeğe göre uyarlanmalıdır. Bazen

bebeğin bacak, bacak üstüne atarak yattığı da sık gözlenen davranışlardan olmaktadır.

- Bebeği destekleyin, sevin ve onu teşvik edin. Elini kolunu bağlamak yerine eli ile mayi setini çıkarıyorsa, dizin, dirseğin kıvrılmasını önleyin.

2) Children with ASD?

<https://www.nidcd.nih.gov/health/autism-spectrum-disorder-communication-problems-children#5>

Bebeğin ve Ailelerin İletişimi ve iletişim İpuçları kaydedilmelidir

- Bebeklere hemşirelerin yaptıkları davranışlar, her vizite ve devir işlemleri sırasında kısaca not edilmektedir. Bu notların kaydedilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Hem tıbbi izlem açısından hem de psikolog irdelemesi bakımından önemlidir. Elini kullanmayan bir çocuğa el beceri testi yapıp, geri zekalı demek yerine, onun başka yöntemle akıl işlevi bakılmalıdır. Refleksler ile tam netice ve yorum alınmayabileceği algılanmalıdır.
- Çeşitli yöntemler geliştirilmeli ve her bebeğe uygun özelleştirilmiş yaklaşım planlanmalı ve yapılmalıdır.
- Bebeğin başarılı olması değil, yapması, yapabilmesi temel alınmalıdır. Zarar olmadığı sürece haftalarca sonuç alınmadan, bebeğe faydalı olacağı umularak yapılabilir.

3) How and Why communication develops in children with autism spectrum disorder

http://raisingchildren.net.au/articles/autism_spectrum_disorder_communication.html/context/1037

Nasıl ve Neden

- İlk Aşama: İlk boyut olarak prematürenin ilgisini çekebilmektir. Elini okşamak, beslenmede ona sevgi göstermek, prematürenin algıladığını kavramak önemlidir. Bunu yaparsanız anlarsınız. Bir bebeği besleyip, gazını çıkarır ve kucağınızda uyutursanız, karyoladakinden daha rahat uyuduğunu, aldığı nefes ile çok rahat algılayabilirsiniz. Onun ısısı sizi, sizin ısınızda onu mutlu kılar, kılacaktır.
- Takip Eden Aşama. Bu bir seferlik değil, mümkünse zaman dilimi belli bir süreç olarak uygulanmalıdır. Zaten bebekler belirli saatler içinde beslenmektedirler. Beslerken, hatta sonda ile verirken, biraz sevgi sözcükleri söylenmelidir. Zararı olmadığı gibi, sizin becerinize de katkısı olabilir ve siz en azından mutlu olursunuz.
- Son Aşama: Artık bir alış-veriş başlamıştır Buna aile, özellikle anne dahil olmalıdır.

4) OTİSTİK ÇOCUKLARA İLETİŞİM BECERİLERİNİN KAZANDIRILMASI

https://www.rehabilitasyon.com/makale/OTISTIK_COCUKLARA-2_CJSoCG_73

İletişim

İletişim, bireyler arasında mesaj değiş-tokuş edilmesi sürecidir. İletişim sürecinde değiş-tokuş edilen mesaj, istek ya da görüş şeklinde olabilir. İletişim genel olarak ikiye ayrılır: İfade edici iletişim ve alıcı iletişim. İfade edici iletişim, başkalarına istek ya da görüş bildirmeyi hedeflerken; alıcı iletişim, başkaları tarafından iletilen isteği ya da görüşü almayı hedefler.

Prematüre sizin mesajınızı nasıl algılayacaktır diye soru sorulmamalıdır. Sevgi mesajı, bir dokunuş ve bir mesaj, hangi dille söylenirse söylene, mutlu ve sevecek yaklaşım ile tersi hemen insanlar, hayvanlar için bile fark edilirler.

İletişimi Engelleyen Durumlar

Çocukların iletişim çabaları ve girişimleri, zaman zaman, çevrelerindeki kişiler tarafından çeşitli şekillerde engellenir. Bu engellemeler, çoğu kez, farkında olunmadan yapılır. Anne-baba ve öğretmenlerin bu engellemelerden kaçınma yönünde çaba gösterebilmeleri için, öncelikle, bu engellemeleri tanımaları gerekir. Aşağıda, bu engellemelerin üçü sıralanmaktadır:

1. Çevresel engellemeler:

2. Beklentideki engellemeler:

3. Sözel engellemeler:

İletişim Engellerini Önlemek ve İletişim Gelişimini Desteklemek İçin Öneriler

1. Güdüleyici ortamlar hazırlamak:

2. İletişimsel fırsatlar yaratmak:

3. Gereksiz sorular sormaktan kaçınmak:

4. Çocuğun yaptıklarıyla ilgili yorumlarda bulunmak:

5. Beklemek ve işaret vermek:

6. Abartılı jest, mimik ve ses tonu kullanmak:

7. Model olmak:

8. Kısa ve anlaşılır konuşmak:

9. Sohbeta katılmayı ödüllendirmek:

10. Göz kontağı kurmak:

11. Etkileşimi eğlenceli hale getirmek:

Yukarıda belirtilenler prematüre için uyarlanmalıdır. Şöyle ki:

- Çevredeki engellerden kaçınmak; monitör sesleri ve fototerapi ışıkları gibi.
- Açlık ve beslenme gibi engeller olmadan, gereksinim olunca yapılmasını sağlamak
- İnkübatör içinde sessiz ortam yerine, arada bir kadın sesi duyulmasını sağlamak. Sağır gibi sessiz ortam değil, uygun desibelli, sesli ortam olmasıdır.
- Güzel ortam; gerektiğinde devamlı ışık yerine karanlık, uyuyabileceği ortam, küvöz örtülmesi gibi yaklaşım gerekebilir.
- Her bakım ve beslenme bir iletişim imkanıdır.
- Gereksiz işlem yapmaktan kaçınmak, sevgi ortamı yaratmak, sevmek, okşamak.
- Bebeğin sindirmesi ile bir okşayarak desteklemek; prematür bile olsa da aferin demek.
- Bebeğin sindirmesini başlamak; pasajı açık tutmak, Oral Hidrasyon ve minimal besleme, hemen rezidü için sonda ile kontrol etmemek
- Abartılı yaklaşım, fazla besleme gibi yaklaşımlar yapmamak. Tolere edebileceğini vermek.
- Bir uyguladığını tekrar aynı bebekte uygulamak ve tolere edebilme kapasitesine bakmak başka bebeklerde de elde edilenleri örnek olarak kullanmak.
- Bebek sevdi, beğendi değil, tolere etti, sindirdi, kakası şekilli ve kıvamlı idi demek.
- Vizite ve teslimlerde elde edilenleri belirterek, hemşire olarak karşılıklı etkileşim içinde girmek.
- Bebeğe robot gibi değil, doğrudan iletişim, bakarak, dokunarak yaklaşmak.
- Serviste elde edilen iletişimi ve özellikle başarıyı bir kahve, çay partisi gibi kutlamak, yapılan işlevden mutlu olmak. Bebeğin yaşaması veya yaşamaması değil, elde edilen ufak başarılarından da mutlu olmayı bilmek gereklidir.

Sonuç

Prematüre ile iletişime girmenin anlamı ve önemi üzerinde durarak, temelinde sevgi olmayan hiçbir tıbbi yaklaşımın olamayacağı vurgusu ile son söz söylenmelidir.